

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 14.Gf.40.009/2025/10/I.

A felperes:

felperes

cím1

A felperes képviselője:

Molnár és Bereczky Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Molnár Gabriella ügyvéd)

cím2

A felperesi beavatkozó:

felperesi beavatkozó

cím3

A felperesi beavatkozó képviselője:

Ormai, Papp, Czike és Társai CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang LLP Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: dr. Okányi Zsolt ügyvéd)

cím4

Az alperes:

alperes1

cím1

Az alperes képviselője:

Krasznai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Krasznai István ügyvéd)

cím5

Lohn Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Lohn Balázs ügyvéd)

cím6

A per tárgya: szerződés létre nem jöttének megállapítása

A fellebbezést benyújtó fél: felperesi beavatkozó

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 31.G.41.787/2024/7-I.

í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperesi beavatkozót, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.725.000 (egymillió-hétszázhuszonötezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

[1] A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a 2014. február 21. napjára keltezett engedményezési szerződés nem jött létre, egyúttal kérte kötelezni az alperest az engedményezési szerződésben megjelölt követelések vonatkozásában a jogosulti (tulajdonosi) minősége megállapításának tűrésére. Másodlagosan a szerződés érvénytelenségét állította jogszabályba ütközés, illetve jogszabály megkerülésére irányuló volta, harmadlagosan színleltség, negyedlegesen pedig jóerkölcsbe ütközés miatt. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítását kérte. Ötödleges keresete annak megállapítására irányult, hogy a létrejött engedményezési szerződést az elállása felbontotta, így az megszűnt, egyúttal kérte kötelezni az alperest ennek tűrésére.

[2] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult azzal, hogy alaki védekezésként az eljárás megszüntetését kérte.

II.

[3] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, valamint a felperesi beavatkozót, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek személyenként 4.413.250 forint perköltséget. Kötelezte továbbá a felperest, hogy 4.000.000 forint, a felperesi beavatkozót, hogy 2.500.000 forint feljegyzett eljárási illetéket fizessen meg a NAV illetékbevételei számlája javára.

II.1.

[4] A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényként állapította meg, hogy a felperes a beavatkozó kizárólagos tüzelőanyag-ellátását végezte 2013. évtől kezdődően beszállítói szerződés keretében. Emellett a 2013. április 30. napján megkötött karbantartási szerződés keretében vállalta a beavatkozó tulajdonában álló, biomassza tüzelésű erőmű karbantartását és a tüzelőanyagának aprítását, darálását. A tevékenységet a beavatkozótól bérelt telephelyen végezte és halasztott fizetéssel szállított, amelyből eredően követelése keletkezett. A beszállítás ténylegesen 2014 közepén fejeződött be.

[5] A perben nem álló cég1 mint kölcsönadó, valamint a felperes mint kölcsönvevő között 2014. január 15. napján kölcsönszerződés jött létre 55.000.000 forint kölcsön nyújtása, valamint 45.000.000 forint hitelkeret rendelkezésre tartása tárgyában. A kölcsön biztosítékeként ugyanezen a napon az alperes hozzájárult a kizárólagos tulajdonában álló, Esztergom, helyrajzi szám1 ingatlanon keretbiztosítéki jelzálogjog létesítésére a cég1 javára; a felperesi beavatkozó és tanúl pedig egymásra tekintet nélkül készfizető kezességet vállaltak a kölcsönszerződésből eredő követelés megfizetésére. A felek a kölcsönszerződést többször módosították. A harmadik módosítás 2014. augusztus 1. napján kelt, amelyben megállapodtak, hogy ha a tartozásból 2014. augusztus 8. napjáig 20.000.000 forint befolyik, akkor a kölcsönadó kiadja a biztosítékul lekötött, Sopron, belterület helyrajzi szám2 ingatlanra bejegyzett jelzálogjog törléséhez szükséges engedélyt. A szerződés negyedik módosításában, 2014. augusztus 25. napján azt rögzítették, hogy a tartozás összege 54.950.000 forint járuléka, emellett a kölcsönadó további 5.000.000 forint kölcsönt adott, így a tartozás tőkeösszege 59.950.000 forintra nőtt.

[6] A felperes 2014. február 21. napján az alperesre engedményezte a beavatkozóval szemben vételár és vállalkozói díj jogcímén fennálló 125.000.000 forint tőkekövetelését és annak a szerződéskötés napjáig felmerült kamatait 125.000.000 forint vételár ellenében, amit az alperes 2016. december 31. napjáig volt köteles megfizetni a felperesnek. Ugyanezen a napon a felek értesítést állítottak ki az engedményezésről. Az engedményezési szerződésben a felek rögzítették, hogy az alperes keretbiztosítéki jelzálogjog-kötelezettje a felperes és a cég1 között létrejött, 125.000.000 forint összegű kölcsönszerződés alapján fennálló követelésnek, amiért a felperesi beavatkozó készfizető kezességet vállalt. A felperesnek ugyanakkor a beavatkozóval szemben, vételár és vállalkozói díj jogcímén ezt az összeget meghaladó követelése állt fenn.

[7] A szerződés megkötése során a felperes képviselőjében törvényes képviselő1, az alperes képviselőjében pedig törvényes képviselő2 járt el.

[8] A szintén perben nem álló cég2 és a felperes között 2014. augusztus 29. napján és 2014. szeptember 15. napján kölcsönszerződések jöttek létre, amelyek alapján a felperes előbb 142.086.330 forint, majd 21.994.209 forint kölcsönt kapott a kölcsönadótól.

[9] A felperes mint kölcsönvevő, az alperes mint engedményes, valamint a cég2 mint kölcsönadó 2015. június 27. napján megállapodást kötöttek. Ebben rögzítették a 2014. február 21-i engedményezési szerződés, az alperes által a felperes 125.000.000 forintos kölcsönéhez biztosítékként nyújtott keretbiztosítéki jelzálogjog és a cég2 által a felperes részére nyújtott 164.080.539 forintos kölcsön tényét. A megállapodás alapján a felperes az engedményezés ellenértékét (124.080.539 forint és kamatai összegben) megfizetettnek tekintette, ugyanakkor az alperes vállalta, hogy az engedményezett követelés pénzügyi teljesítését követően 125.000.000 forintot meg fog fizetni a cég2 részére, aki ezt a felperes fennálló kölcsöntartozásának részbeni visszafizetéseként elfogadta.

[10] A felperes 2015. október 16. napján nyilatkozott arról, hogy a felperesi beavatkozóval szemben az számla1 számú, bruttó 252.690.085 forint összegű számla alapján fennálló követeléséből 40.000.000 forintot a cég2 részére engedményezett.

[11] A felperes felszámolását a Fővárosi Törvényszék a 2015. október 21. napján jogerőre emelkedett végzésével főeljárásként elrendelte. Az eljárás megindítására irányuló kérelem benyújtásának időpontja 2015. január 14. napja, a felszámolás kezdő időpontja pedig 2015. november 20. napja volt.

[12] A felszámolás kezdetéig a felperes ügyvezetője – egyben egyedüli tagja – törvényes képviselő1 volt; az alperes egyedüli tagja a cég3, az önálló képviselői joggal felruházott ügyvezetője pedig törvényes képviselő2 volt.

[13] A felperes ügyvezetőjeként törvényes képviselő1 2016. január 5. napján szóban tájékoztatta a felszámolót az adós felperes gazdasági helyzetéről, egyúttal vállalta, hogy a társaság iratanyagát 2016. február 25. napján a rendelkezésére bocsátja, erre azonban nem került sor.

[14] A hatóság1 a iktatószám. számon, nagyobb értékre elkövetett sikkasztás büntettének megalapozott gyanúja miatt folyamatban volt büntetőeljárás során, 2016. szeptember 16.

napján törvényes képviselőltől nagy mennyiségű, a felperessel kapcsolatos iratot foglalt le. A 2016. november 17. napján kelt levelében törvényes képviselő tájékoztatta a felszámolót, hogy a felperes 2015. évi zárómérlegét a rendőrség lefoglalta, így azt nem áll módjában benyújtani.

[15] A hatóság², a 2017. február 8. napján kelt levelében tájékoztatta a felszámolót, hogy a törvényes képviselőltől lefoglalt könyvelési dokumentumok lefoglalásának megszüntetése nem lehetséges, de az iratokról másolatokat kérhet. A felszámoló 2017. március 22. napján az általa kért – a felperesre vonatkozó – dokumentumokat a rendőrségtől átvette.

[16] A hatóság³ a 2017. október 28. napján kelt belső revizori jelentésben rögzítette, hogy a felperes jellemzően az bank-nél vezette a bankszámláit, amelyek felett törvényes képviselő önállóan, törvényes képviselő² pedig meghatalmazottként jogosult volt rendelkezni.

[17] A felperes nevében eljáró felszámoló a 2018. július 30. napján kelt nyilatkozatában közölte az alperessel, hogy az engedményezési szerződést létre nem jöttek és érvénytelennek tartja. Amennyiben a szerződés mégis érvényesen létrejött, attól eláll. Az elállás indokául azt jelölte meg, hogy a szerződés 3. pontjában megjelölt határidő eltelte ellenére a vételár megfizetését az alperes elmulasztotta és a felperesnek a szerződés teljesítéséhez fűződő érdeke megszűnt.

[18] A Fővárosi Törvényszék a 2018. szeptember 17. napján kelt, 78.Fpkh.136/2018/33. számú végzésével a felszámolónak a beavatkozó nyilvántartásba vételére és a beszámításra vonatkozó nyilatkozatát megsemmisítette. A Fővárosi Ítéletábra a 11.Fpkhf.43.202/2019/2. számú végzésével az elsőfokú végzést megváltoztatta és a kifogást elutasította. A Kúria a Gfv.VII.30.179/2019/10. számú végzésével a jogerős határozatot hatályában fenntartotta.

[19] A Fővárosi Törvényszék a 2019. január 31. napján kelt, 78.Fpkh.507/2018/28. számú végzésével a felszámoló 2018. július 30. napján kelt levelében foglalt, a 2014. február 21. napján kelt engedményezési szerződéstől való elállásra vonatkozó nyilatkozatát megsemmisítette.

II.2.

[20] Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában felsorolta alkalmazott jogszabályként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 200. § (1)-(2) bekezdését, 205. § (1)-(2) bekezdését, 207. § (1) és (6) bekezdését, 298. § a) pontját, 300. § (1) bekezdését, 319. § (3) bekezdését és a 320. § (1) bekezdését, majd rögzítette a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásra adott utasítását.

[21] Az alperes alaki ellenkérelméről megállapította, hogy megalapozatlan. Egyrészt a felperes egyik kereseti kérelme jogalapjaként sem jelölte meg a Csódtv. 40. §-át, így az abban foglalt határidőket nem kellett vizsgálni, nem kerülhetett sor erre tekintettel a keresetlevél visszautasítására vagy a per megszüntetésére. Másrészt, ha a bíróság a hiányos keresetlevelet az ellenkérelem előterjesztésére felhívással közli az alperessel, a hiányosságra alapítottan utóbb sem a keresetlevél visszautasítására, sem az eljárás megszüntetésére nem kerülhet sor. Ez alól csak az képez kivételt, ha a keresetlevél olyan tartalmi, alaki hiányosságokban szenved, vagy olyan perakadályok állnak fenn, melyekre tekintettel a kereset érdemben el nem bírálható. A felperes által látszólagos (eshetőleges) tárgyi keresethalmazatban előterjesztett igények azonos jogviszonyra vonatkoztak és nem volt közöttük olyan, amelynek elbírálása más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozna, ezért – a Pp. 173. § (1) bekezdése alapján – azok egy perben érvényesíthetők voltak.

[22] Az elsődleges kereset, a szerződés létre nem jötte tekintetében az elsőfokú bíróság – utalva arra, hogy az okirat tartalmával szemben a felperes közvetlen és közvetett bizonyítást is felajánlott, illetve bizonyítékra is hivatkozott – elsőként a közvetlen bizonyítás eredményét értékelte. Abból indult ki, hogy nem vitásan az okirat keltekor hatályos jogi szabályozás, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 196. § (1) bekezdésének d) pontja szerint a perbeli engedményezési szerződést teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalták a felek. Nem volt vitatott az sem, hogy a szerződést az azon aláíróként szereplő személyek írták alá, így a szerződést tartalmazó okirathoz a hamisítatlanság vélelme fűződött. Ebből következően a perben a felperes érdeke volt annak bizonyítása, hogy az okirat tartalma a kelezés körében nem felel meg a valóságnak, mivel az okirat az ott feltüntetett időpontot követően keletkezett. Ez is csak abban az esetben eredményezte volna a szerződés létrejöttéhez szükséges szerződéses akarat hiányát, ha ez a későbbi időpont a felszámolás kezdő időpontját követő lett volna.

[23] szakértől igazságügyi írásszakértő és szakértő2 igazságügyi okmányszakértő aggálytalan, kiegészített, egyesített szakvéleménye szerint szakértői módszerekkel nem állapítható meg az okirat keletkezésének a dátumozásnak megfelelő vagy attól eltérő időpontja, illetve az azon szereplő aláírásoknak a keletkezéshez viszonyított dokumentumra kerülésének időpontja sem. Így az okiratok keletkezésének időpontja tekintetében a közvetlen bizonyítás nem vezetett eredményre.

[24] A közvetett bizonyítékokat értékelve az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a rendelkezésre álló okiratok a felperes által állított időpontnál (2017. január 5.) korábbi értesítést nem támasztottak alá, a szerződő felek képviselőjében eljáró törvényes képviselők személyesen pedig nem tudtak visszaemlékezni az értesítés időpontjára. Ugyanakkor ennek közvetlenül az engedményezés létrejöttét befolyásoló jelentősége nem volt, hiszen a régi Ptk. 328. § (1) bekezdése az értesítést nem a szerződés létrejöttéhez kívánja meg, hanem annak joghatását a kötelezett teljesítésének szabályszerűsége köré vonja. Az sem törvényes feltétel, hogy az értesítés az engedményezés megkötésével egyidejűleg történjen, így az értesítés időpontjából önmagában a szerződés megkötésének időpontjára nézve nem lehet következtetést levonni. Így annak sincs jelentősége, ha az szándékosan nem történik meg, vagy ha a megtörténtével kapcsolatos nyilatkozatok ellentmondásosak.

[25] A könyvelés adataira hivatkozó felperesi érvelés kapcsán az elsőfokú bíróság elsődlegesen arra mutatott rá, hogy a bírói gyakorlat szerint a gazdasági esemény könyvelésben való rögzítésének elmaradása vagy a számviteli szabályok esetleges megsértése önmagában nem eredményezi a szerződés létre nem jöttét, amelyet okirat igazol (Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.393/2022/13.). Elfogadta a felek kérdéseire adott okszerű, világos, következetes válaszokra tekintettel az igazságügyi könyvszakértő véleményét, mely szerint a rendelkezésre álló könyvelési iratok alapján nem lehetett egyértelműen állást foglalni abban a kérdésben, hogy az engedményezés milyen időpontban jött létre; egy 2019-ben történt önellenőrzés tárta fel az ügylet nyilvántartásával kapcsolatos könyvelési hibát, addig az ún. nullás számlaosztályban tartották nyilván. Szintén nem lehetett szakértői módszerekkel megállapítani, hogy a nyilvántartásnak ebbe a részébe mikor került bele ez a gazdasági esemény, mivel nem zárható ki, hogy a tartalmát utólag módosítani lehetett. A könyvelést végző, tanúként meghallgatott tanú² valóban nem volt érdektelennek tekinthető, ugyanakkor a szakvélemény az általa elismert könyvelési hibát alátámasztotta, az pedig, hogy ez a hiba szándékosan vagy gondatlanságból állt elő, önmagában nem bizonyítja a szerződés keltének időpontját. Ebből következően a tanú érdektelenségének nem volt jelentősége.

[26] A felperesnek a cég²-vel és a cég¹-vel kötött szerződésekből létrejött szerződési rendszer észszerűtlenségét, a szerződésekben szereplő tények következetlenségét állító érvelése a szerződés létrejötte körében nem bírt jelentőséggel, az előadottak csak a szerződés esetleges érvénytelenségét alapolhatják meg.

[27] A fentiek alapján a rendelkezésre álló, a felperes által megjelölt közvetett bizonyítékok nem igazolták a szerződés létre nem jöttét. Azokat a Pp. 279. § (1) bekezdése szerint – egymással és az egyéb peradatokkal egybevetve, összességükben mérlegelve is csak az volt megállapítható, hogy felvetettek ugyan kétségeket a szerződés keletkezésének körülményeivel kapcsolatban, azonban együttesen sem voltak – nem lehettek – elegendőek ahhoz, hogy a felperes a bizonyítási kötelezettségét teljesíthesse. Megjegyezte az elsőfokú bíróság emellett, hogy még ha mindezekből arra is lehetett volna következtetni, hogy az okiraton szereplő dátum nem egyezik meg a keletkezés időpontjával, akkor sem lett volna bizonyos ezen túl az, hogy a szerződés egy konkrét időpontot – a felszámolás kezdő időpontját – követően keletkezett.

[28] A színlelésre alapított másodlagos kereset azért nem volt alapos, mert a színlelés a keletkezés időpontja tekintetében nem valósulhat meg, az ugyanis egy, a szerződéses akarat hibájából eredő érvénytelenségi ok. A bírói gyakorlat értelmében egy szerződés akkor színlelt, ha a feleknek nincs ügyletkötési akaratuk vagy az a kinyilvánítottól eltérően, részben vagy egészben másra irányul. Amennyiben tehát kizárólag a szerződés megkötésének időpontja nem felel meg az okiraton feltüntetett időpontnak, az nem a szerződés érvénytelenségét eredményezi, hanem azt, hogy a szerződést a valós időpontban létrejötnék kell tekinteni. A jelen esetben ráadásul – a fentiekben részletezettek szerint – a felperesnek ezt az eltérést nem sikerült bizonyítani. A felperes által még állított, a felek ügyleti akaratával kapcsolatos színlelés tekintetében a kiindulópont az volt, hogy ez az érvénytelenségi ok

akkor valósulhat meg, ha valamennyi fél valóságos szerződési akarata eltér a kinyilvánítottól, az egyoldalú színlelés közömbös. Ebből pedig az is következik, hogy amennyiben akár csak ez egyik fél szerződéses akarata valós, a színleltetés nem állapítható meg. A jelen esetben nem volt peradat arra, hogy a felek szándéka ne a követelés jogosultjának a személyében bekövetkező változásra irányult volna. Maga a felperes is abból indult ki, hogy a szerződés megkötésének a célja a követelés átruházása volt, amikor a felperes „vagyonkimentését” állította, a felszámolás során történő beszámítás kikerülése, illetve a fizetőképes felperesi beavatkozóval szemben való igényérvényesítés érdekében. Az ügylet célja ugyanakkor nem képezte a szerződés részét, ezért e vonatkozásban a színlelés kizárt volt.

[29] A harmadlagos, jogszabályba ütközésre, illetve jogszabály megkerülésére irányuló kereset tekintetében az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a más jogágak (pénzügyi, közigazgatási jogi) kötelező szabályait sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza vagy pedig a törvény értelmezéséből, az összes körülményből nyilvánvaló módon megállapítható, hogy a külön jogszabály – az egyéb, más jogági szankciók mellett – a szerződés érvényességét sem kívánja megengedni (BDT2006. 1450). Elismeri ugyanakkor a szerződés érvénytelenségét, ha az más jogágnak a polgári jogi jogviszonyt szabályozó olyan kötelező rendelkezésébe ütközik, amely lényegi módon szabályozza a jogviszony létrejöttét, a szerződés tartalmát vagy egyéb lényeges körülményeket, akkor is, ha maga a jogszabály ezt a szankciót nem fűzi a megsértéséhez (Kúria Pfv.VI.21.888/2011/4.). A felperes által megjelölt, a hitelintézeti törvényben foglalt pénzügyi tevékenységek végzésével kapcsolatos szabályok [Hpt. 3. §, 6. § (1) bekezdés] megsértéséhez a törvény nem fűzi az érvénytelenség jogkövetkezményét. Emellett a második esetkör sem alkalmazható, hiszen e szabály nem a szerződés tartalmára vonatkozó tilalmat fogalmaz meg, hanem kizárólag a szerződéseket megkötő személlyel szembeni közigazgatási jogi feltételt. Ráadásul helytállóan hivatkozott az alperes arra is, hogy az üzletszerűség feltételének megállapíthatóságához mindenképp szükséges valamilyen mértékű rendszeresség, vagy legalább ismétlődés, aminek egy darab ügylet megkötése semmiképp nem felelt meg.

[30] A jogszabály megkerüléseként megjelölt magatartás, azaz a követelésnek a Csődtv. szerinti beszámítás lehetősége alóli kivonása, illetve a felperes volt ügyvezetőjének érdekeltségi körébe való kimentése sem alapozza meg ezen a címen az érvénytelenséget. Ezek ugyanis olyan magatartások, amelyekre a Csődtv. 40. §-a által biztosított speciális jogvédelem áll rendelkezésre.

[31] A jóerkölcsbe ütközésre alapított kereset tekintetében abból kellett kiindulni, hogy a bírói gyakorlat szerint a szerződés jóerkölcsbe ütközése, mint a régi Ptk. 200. § (2) bekezdésében rögzített semmisségi ok lényegében kiegészítő jogcímként alkalmazható, a jogszabályokban nem nevesített, de a társadalmi értékítéletbe, az általánosan elfogadott erkölcsi normákba ütköző szerződések esetén. Amennyiben tehát jogszabályban külön nevesített érvénytelenségi ok áll fenn, akkor az eljárás során annak keretei között kell a tényállást megállapítani és a kereset megalapozottságát vizsgálni. Különösen igaz ez olyan megtámadási okok esetén, amelyek a jogszabály értelmében – a jogalkotó jogbiztonság érdekében kifejezett szándéka szerint – csak törvényben meghatározott jogvesztő határidőn

belül érvényesíthetőek (BH2011.44.). Nincs jogi lehetőség tehát arra, hogy önmagában egy megtámadási okot megalapozó körülmény, a jogérvényesítésre nyitva álló határidő elmulasztása esetén, jóerkölcsbe ütközés címén a szerződés semmisségét megalapozza (Kúria Pfv.VI.20.231/2020/12.). Ebből következően önmagában a Csődtv. 40. § (1) bekezdésében meghatározott megtámadási okok tényállási elemeinek fennállása esetén nem lehet megalapozott a jóerkölcsbe ütközésre hivatkozással előterjesztett kereset, ahhoz egyéb tényállási elemek előadására és bizonyítására van szükség (BH2018. 122., Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.205/2021/8/II.).

[32] A rendelkezésre álló peradatokból – a felperes állításával részben egyező módon – a szerződéseknek az alperes által állított észszerű gazdasági célt követő láncolata nem teljesen követhető nyomon. Nem egyértelmű az sem, hogy ebbe a keresettel támadott engedményezés miként illeszkedett, tekintettel arra, hogy sem a szerződésekben hivatkozott összegek, sem az egyéb biztosítékok rendszere nem áll teljesen összhangban egymással. Ugyancsak nem látszik világosan, hogy az engedményezés és a hozzá kapcsolódó jogügyletek eredményeként milyen jogszerű vagyonmozgás következett be. A fentiek azonban önmagukban nem alkalmasak arra, hogy az engedményezés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközését megalapozzák. Helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy általában a bírói gyakorlat nem fogadja el az ehhez hasonló szerződéses láncolatokat érvényesnek (Kúria Pfv.20.118/2014/9., Kúria Pfv.22.215/2017/10.), ha az igényérvényesítés egyéb speciális jogvédelmi eszköze nem áll rendelkezésre. Ekkor ugyanis – felszámolási eljárás hiányában – a Csődtv. 40. §-ára alapított keresetindítás nem jöhet szóba, ami a perbeli esethez képest lényegi különbség. Ha ugyanis ez a lehetőség rendelkezésre áll, akkor csak további többlettényállási elem fennállta esetén lehet eredményesen hivatkozni az általános semmisségi okra. A felperes által elsődlegesen állított körülmények, azaz a vagyon kimentése a felperes korábbi tulajdonosával összefonódásban lévő cégek részére, valamint a hitelezői igények beszámítás révén való jogszerű rendezésének megakadályozása a Csődtv. 40. § (1) bekezdése szerinti körbe tartozó magatartás. Ebből következően a keresetet még a bizonyítottsága esetén sem alapozhatta meg. A felperes és az alperes törvényes képviselője közötti kapcsolatra nézve pedig a per folyamán szintén nem merült fel olyan többlettény, amely erre alkalmas lett volna. A bírói gyakorlat ugyanis önmagában a cégek közötti összefonódást nem tekinti ilyennek (BH2017. 233.).

[33] Az ötödleges, elállásra alapított kereset azért nem volt alapos, mert a fentiek szerint a keresettel érintett szerződés érvényesen létrejött, az a megkötésével teljesedésbe is ment. Ebből következően az attól való elállásra nincs törvényes lehetőség, illetve annak felmondása kizárt. Nem volt lehetősége a felszámolónak a szerződést a Csődtv. 47. § (1) bekezdése alapján sem megszüntetni, mivel annak feltétele – azaz, hogy annak alapján egyik fél sem teljesített – nem állt fenn.

[34] Az elsőfokú bíróság a perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján határozott a felperes pervesztességére és a megismételt eljárást megelőzően felmerült költségekre is figyelemmel.

[35] Az elsőfokú ítélettel szemben a beavatkozó terjesztett elő fellebbezést annak megváltoztatása és az eshetőlegesen előterjesztett kereseteknek megfelelő határozat meghozatala iránt. Hatodlagos fellebbezési kérelme arra irányult, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára. Hetedlegesen, az elsőfokú ítélet helybenhagyása esetére a perköltségben való marasztalás megváltoztatását kérte akként, hogy perköltség viselésére nem köteles.

[36] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megváltoztatásának azért van helye, mert az elsőfokú bíróság az elsődleges kereset vonatkozásában a rendelkezésre álló bizonyítékok téves értelmezésével jutott arra a megállapításra, hogy az engedményezési szerződés létrejött és továbbra sem végezte el a bizonyítékok összességükben történő értékelését; a másodlagos kereset kapcsán a Pp. 279. §-ába ütköző értékelésével és ekként a másodlagos kereset téves értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy nem ütközik az engedményezési szerződés a régi Ptk. 207. § (6) bekezdésébe; a harmadlagos kereset tekintetében egyrészt a Hpt. 3. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére nem vizsgálta, hogy teljesült-e az üzletszerűség követelménye, másrészt egyáltalán nem vizsgálta azon jogi érvelést, miszerint a szerződés a Csódtv. 34. § (2) bekezdésének és 36. § (1) bekezdésének a megkerülését célozta; a negyedleges kereset vonatkozásában a Csótv. 40. §-ának téves értelmezésével, a vonatkozó bírósági gyakorlattól is eltérve, a Kúria döntését figyelmen kívül hagyva jutott arra a megállapításra, hogy nincsen olyan többlettényállási elem, amely alapján a színleltség és a jóerkölcsbe ütközés megállapítható lenne; az ötödleges keresettel összefüggésben pedig a Csódtv. 47. § (1) bekezdésének téves értelmezésével állapította meg, hogy a felszámoló elállása nem volt jogszerű. A hatályon kívül helyezésnek álláspontja szerint azért van helye, mert az elsőfokú bíróság súlyosan megsértette a Pp. 279. §-ában és 346. § (5) bekezdésében foglaltakat, mivel indokolás nélkül mellőzte a cég² és a cég¹ kapcsán rendelkezésre bocsátott bizonyítékokat; elmulasztott döntést hozni az utólagos bizonyítási indítványokról; indokolás nélkül tért el a Kúria közzétett döntéseitől.

III.1.

[37] A fellebbezése I. pontjában a beavatkozó lényegében az elsőfokú eljárásban előadottakat megismételve bemutatta az ügy szempontjából általa relevánsnak tartott tényeket, az előzményeket, az alperesi tényállításokkal szembeni kifogásait és összefoglalta a pertörténetet.

[38] Az elsődleges kereset tekintetében állította, hogy az elsőfokú bíróságnak abból kellett volna kiindulni, hogy a szerződés visszadátumozása az aláírók érdekében állt és ezért sem maga az engedményezési szerződés, sem pedig az aláíróknak az aláírási időpontra vonatkozó nyilatkozata nem bír bizonyító erővel. Azt kellett volna ezért vizsgálni, hogy milyen külső, a feleken, valamint az aláírókon kívüli forrásokban és mikor jelenik meg az engedményezési szerződés, azaz annak léte mikortól állapítható meg. Ezt a vizsgálatot az elsőfokú bíróság ismételtelen elmulasztotta, adós maradt azzal, hogy a felsorolt bizonyítékokat összességükben is értékelje. Nem végezte el továbbá az alperes ellenbizonyításának vizsgálatát. Nem foglalkozott az alperesi és a felperesi törvényes képviselők, valamint a volt felperesi törvényes képviselő tanú¹ ellentmondó nyilatkozatainak jelentőségével és nem szentelt elegendő figyelmet tanú² tanúvallomásában megjelent önellentmondásoknak. Az

engedményezési szerződés keltezése a szerződés megkötésének időpontját nem igazolja, mivel – amint azt a Kúria Pfv.20.392/2021/5., Pfv.I.20.758/2013/6., Pfv.VI.20.769/2017/5. számú határozatai, valamint a BH2005. 113. számon közzétett döntés elvi éllel rögzítik – a teljes bizonyító erejű okirat csupán a benne foglalt nyilatkozat megtételét igazolja (ellenbizonyításig), nem bizonyítja ugyanakkor a benne szereplő tények – így pl. a keltezés – valóságát. E körben az elsőfokú bíróság nem indokolta, hogy miért kíván eltérni a Kúria következetes ítélkezési gyakorlatától.

[39] Az engedményezési szerződés alperesi érdekkörön kívül először 2016 harmadik negyedében és 2017 első felében hagyott nyomot. Az engedményező már az engedményezési szerződés állítólagos megkötési időpontjában is fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, amit az alperes mint engedményes is tudott (az alperesi ügyvezetőnek hozzáférése volt a felperesi bankszámlához), továbbá törvényes képviselőnek felperesi vezető tisztségviselőként is tájékoztatnia kellett volna a felszámolót a szerződésről legkésőbb a felszámolás elrendelését követő 30 napon belül. Nincs olyan jogszerű indok, ami az engedményezés évekig tartó eltitkolását, visszatartását indokolta volna. Ebből egyenesen következik, hogy a szerződést a felszámolás kezdőidőpontját követően kötötték és visszadátumozták, minden bizonnyal éppen azért, hogy törvényes képviselő megpróbálja „kimenteni”, a hitelezők elől elrejtteni a felperesi vagyont.

[40] Az engedményezési szerződés létéről az érintetteket nem vagy csak jelentős késedelemmel értesítették. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az engedményezésről történt értesítés időpontja nem lehetett korábbi, mint 2017. január 5. napja, ezt mégis teljes mértékben figyelmen kívül hagyta a bizonyítékok összevetésénél. A felszámolót sem törvényes képviselő, sem az alperes nem értesítette, előbbi annak ellenére sem, hogy erre a Csődtv. 31. §-a alapján köteles lett volna és e tájékoztatás elmaradása büntetőjogi felelősséget is keletkeztet. Az alperesnek pedig elemi érdeke lett volna biztosítani, hogy a felszámolás alá került felpereshez esetleg befolyó, de az állítólag ekkor már létező engedményezési szerződés alapján őt illető összegek ne a felszámolási vagyongba folyjanak be. Az alperes nemhogy nem igazolta, hogy 2017. január 5. előtt értesítették volna, hanem a tényeknek és sokszor saját magának is ellentmondó előadásokat tett, amit az elsőfokú bíróság szintén nem vizsgált. Nem vette figyelembe, hogy a beavatkozó állítás nem az, hogy önmagában az értesítés elmaradása vagy késedelme jelentené az engedményezési szerződés létre nem jöttét, hanem az, hogy a többi erre utaló bizonyítékkal együttesen értékelve az értesítés elmaradása is azt mutatja, hogy nem létezhetett még a szerződés az okiraton szereplő időpontban. A másodfokú bíróság egyértelmű utasítása ellenére az elsőfokú ítélet újfent elmulasztotta rögzíteni, hogy mikor került sor az engedményezésről történt értesítésre; az engedményező részéről 2015-ben történt-e fizetési felszólítás; hogyan értékeli az értesítés körében a tanúk, a törvényes képviselők, valamint az okirati bizonyítékok közötti ellentmondásokat.

[41] Az értesítésre igazoltan csak 2017. január 5. napján került sor. Ezt erősíti az a tény is, hogy 2015. február 19. napján a beavatkozó még a felperestől kapott fizetési felszólítást, amelyet egyébként maga az alperes is elismert a 10.Fpk.15-17-000022. számon folyamatban volt felszámolási eljárásban benyújtott észrevételeiben (beavatkozó 2020. február 4. napján kelt észrevételeihez B/8. számú mellékletként csatolt irat). Nyilvánvaló, hogy amennyiben ismert lett volna előtte az állítólagos engedményezés ténye, akkor arra hivatkozva vitatta

volna a követelést a felperes felé. Ha pedig a 2016. márciusi teljesítése előtt tudott volna az engedményezésről, akkor nem állt volna érdekében, hogy az engedményes helyett az engedményezőnek teljesítsen, így az, hogy a 2015. február 17-i, felperes által küldött egyenlegközlőt nem vitatta, illetve 2016 márciusában a felperesnek teljesített, mind azt támasztják alá, hogy a 2015. február 19-i fizetési felszólítás időpontjában az alperes még biztosan nem lehetett és nem is volt a követelés jogosultja, mivel ekkor nyilván maga érvényesítette volna azt (mivel a felperes ügyvezetője, törvényes képviselő1 és az alperes ügyvezetője törvényes képviselő2 egymással folyamatosan egyeztettek, sőt törvényes képviselő2 rálátással rendelkezett a felperes bankszámláira is, itt információk aszimmetria sem merülhetett fel, így az alperes szükségszerűen és elkerülhetetlenül tudomással bírt valamennyi felperesi cselekményről és ez fordítva is igaz), amiből az is következik, hogy az engedményezési szerződés nem jöhetett létre az alperes által állított 2014. február 21-i időpontban.

[42] A beavatkozó részletesen kifejtette, hogy az alperes által előterjesztett tényállítások és bizonyítékok miért nem alkalmasak az általa előadottak cáfolatára. Rámutatott törvényes képviselő2, törvényes képviselő1 nyilatkozatainak ellentmondásaira. E körben is kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság rögzítette ugyan a hivatkozását a 10.Fpk.15-17-000270. számon indított felszámolási eljárásban tett alperesi előadásra a „csendes engedményezésről”, ezt azonban érdemben nem értékelte. Figyelmen kívül hagyta továbbá az ítéltábla utasítását, mely szerint értékelendő körülmény még, hogy a felszámoló értesítése mely okból nem történt meg, illetve a beavatkozó ellen folyamatban volt felszámolási eljárás során az alperes a perbeli nyilatkozataival ellentétes nyilatkozatokat tett-e.

[43] szakértő3 könyvszakértő megállapítására utalva a beavatkozó hangsúlyozta, hogy a 2014. üzleti évre vonatkozóan közzétett éves beszámolók sem a felperes, sem az alperes esetében nem tartalmazzák a per tárgyát képező engedményezési szerződést. Ezt az elsőfokú bíróság is egyértelműen megállapította, ugyanakkor adós maradt annak megindokolásával, hogy miért tartja irrelevánsnak az igazolt könyvelési hiányosságokat a szerződés létrejötte szempontjából. Nem vizsgálta annak jelentőségét sem, hogy az alperesi főkönyvi kivonatok utólag bármikor módosíthatóak, ahogyan azt a szakértő és tanú2 tanú is elismerte. A felperesi és beavatkozó állítás pedig nem az volt, hogy egy megtörtént gazdasági esemény hibás könyvelése (számviteli bizonylatolása) az alapul fekvő szerződés érvénytelenségéhez vezetne, hanem az, hogy azért nem került 2014-15-ben lekönyvelésre az engedményezés (legalábbis olyan számviteli nyilvántartásba, ami utólag – visszamenőlegesen – könnyen nem manipulálható és ellenőrizhető), mert a szerződés ekkor még nem létezett. A benyújtott dokumentumok közül egyedül a 2017. május 30-án közzétett, 2016-os évre vonatkozó alperesi beszámoló kiegészítő melléklete utal arra, hogy a felperes az alperesre engedményezett követeléseket. A kívülvilágban tehát az engedményezés az okiraton szereplő időponthoz képest csak három évvel később jelent meg. Az alperes által felajánlott bizonyíték pedig nem alkalmas annak igazolására, hogy az engedményezési szerződés már 2014-2015-ben is létezett, mivel az a szakértő által is megállapítottan utólag bármikor manipulálható volt, mivel a közzétett beszámolóra nem volt kihatása a nullás számlaosztályban foglaltaknak.

[44] Az alperes által hivatkozott azon kimentési ok sem áll fenn, hogy az engedményezés bizonytalan követelésnek számított, melynek a könyvelésben a pénzügyi teljesítéskor kell

szerepelnie. Valójában tanú2 tanúvallomása, az abban található ellentmondások folytán megállapítható, hogy nem egy – egyébként megalapozatlan – szakmai megfontolásból vezette hibásan a felperesi és alperesi könyvelést, hanem utólag próbálta egymással sem kompatibilis állításokkal megmagyarázni azt a helyzetet, ahol az ellenőrizhető okiratokban csak 2017-ben jelenik meg az engedményezés nyoma. Az állítólagos „hibák” beismerése a tanú szavahihetőségét nem javítja, mivel azzal valójában kockázatot nem vállalt: vele szemben ugyanis e hibából fakadóan reálisan éppen az az alperes érvényesíthetne igényt, akinek e nyilatkozata kedvez.

[45] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság annyiban eleget tett az ítéltábla utasításának, hogy foglalkozott a cég2 szerepével (noha csak annyiban, hogy azt nem tartja relevánsnak), azonban ezúttal sem vizsgálta a cég1 szerepét és ez esetben sem látta be, hogy a felperes a cég2, a cég1 és a felperes között állítólag megkötött megállapodások kapcsán nem azt állítja, hogy azok irracionalitása önmagában igazolja az engedményezési szerződés létre nem jöttét, hanem azt, hogy ezen tranzakciók a többi bizonyítékkal együtt alkalmasak arra, hogy azt alátámasszák. Az alperes által előadott egész struktúrának pedig nem volt értelme és realitása. A cég1 esetén azösszezszerűség (56.350.000 forint) és a lejárat (2014. december 25.) önmagukban igazolják, hogy az alperes által hivatkozott és csatolt kölcsönszerződés és a jelzálogszerződés, valamint az engedményezési szerződés között nem létezhetett az alperes által felvázolt „biztosítéki” természetű kapcsolat. Összességében is értelmetlen és ésszerűtlen egy dologi adósi pozíciót olyan követelések engedményezésével fedezni, amelyek azzal a céggel szemben állnak fenn (beavatkozó), aki ugyanazon alapkövetelés vonatkozásában készfizető kezességet vállalt: fizetőképessége esetén ugyanis a dologi biztosíték sosem kerül lehívásra, ellenkező esetben pedig semmit nem ér az engedményezett követelés. Az alperes által a perben később hivatkozott, a cég2-vel kötött kölcsönügyletek szintén nem igazolják az engedményezési szerződés létét. Ezek egyrészt későbbi keltezésűek, másrészt nem utalnak az engedményezési szerződésre, harmadrészt az alperes által indítványozott tanúk (törvényes képviselői és ügyvezető, a cég2 szerződésbeli időszak során eljáró ügyvezetője) ellentmondásos vallomásokat tettek mind a kölcsönnyújtás oka, mind annak forrása vonatkozásában. Az alperes végül a cég2-vel állítólag 2015. június 27-én megkötött háromoldalú megállapodásra hivatkozott mind az engedményezési szerződés létezésének, mind pedig az az alapján felmerült fizetési kötelezettsége teljesítésének alátámasztására, de e háromoldalú megállapodás sem jöhetett létre a keltezése szerinti időpontban. Ezt támasztja alá, hogy a cég2 az alperessel szemben sosem érvényesített igényt; a tartozást 2016. április 11-én, vagyis közel egy évvel a háromoldalú megállapodás megkötését követően is a felperessel és nem az alperessel szemben tartotta nyilván a könyveiben; a 165 millió forintos követelés gyakorlatilag az egyetlen vagyona volt, így annak „félrekönyvelése” teljességgel életszerűtlen; a háromoldalú megállapodásnak a perbeli, 2019-ben történt benyújtása előtt semmilyen nyoma nincs az alperestől független forrásból; azon a cég2 bélyegzője helyett a cég4 bélyegzője látható; az alperesnek a cég2-vel szembeni fizetési kötelezettségére még a 2017. május 30-án közzétett 2016-os beszámolóban sincs utalás; a háromoldalú megállapodás megkötése eleve nem állt a cég2 érdekében, mivel az egy 2015. december 31-én lejáró követelés cseréjét tartalmazza egy olyan követelésre, ami már a beavatkozó alperes részére történő teljesítésétől függ.

[46] A beavatkozó álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte továbbá az írás- és okmányszakértői véleményben foglaltakat. A szakértők azt mondták ki, hogy a

tudomány mai állása szerint rendelkezésre álló szakértői módszerekkel nem állapítható meg a keltezés időpontja, ebből pedig az is következik, hogy az aláírás keletkezhetett a keltezésétől eltérő időpontban is. Hivatkozott szakértő⁴ igazságügyi szakértő szakvéleményére, ami „széleskörűbb, az aláírások változására is kiterjedő vizsgálattal” megállapította, hogy az engedményezési szerződésen szereplő, törvényes képviselőltől származó aláírások biztosan nem az azon szereplő, 2014. február 21-i időpontban keletkeztek. A beavatkozó állította, hogy ezt a szakvéleményt a megelőző elsőfokú eljárás berekesztését követően kapta kézhez, erre figyelemmel a Pp. 373. § (2) bekezdésének megfelelően nyújtotta be.

III.2.

[47] A fellebbezés a színleltséggel összefüggésben utalt arra, hogy a már kifejtettek szerint az alperesi állítások nem voltak összhangban a közhiteles, ill. alperestől független nyilvántartásokban elérhető adatokkal, „amely tények már önmagukban megalapozzák a színleltséget”. Állította, a szerződés két vonatkozásban is színlelt volt: a gazdaságilag irracionális, fiktív szerződésrendszer létrehozása azt mutatja, hogy a felek szándéka nem a követelés ellenérték fejében történő átruházása volt, hanem „minden bizonnyal” a fizetéseképtelenné vált felperesből a baráti cégcsoporthoz történő átmentése; a szerződés megkötésének dátumaként pedig szintén minden bizonnyal színlelve került feltüntetésre a 2014-es keltezés is, mivel semmi sem indokolta a szerződés akkori megkötését. Mindkét fél magatartásának végső célja az volt ugyanis, hogy a követeléseket az alperes szerezhesse meg, amely az engedményezési szerződés visszadatálásával és kapcsolódó fiktív ügyletek és teljesítések összevezetésével volt lehetséges. A szerződés valós célja a kapcsolt vállalkozások közös tulajdonosának, törvényes képviselőjének a vagyonátrendezése, illetve a későbbi (véltetően 2016 decemberi vagy 2017 januári) engedményezés leplezése volt. Nem volt valós szándék ugyanakkor a felperes és az alperes részéről a szerződés szerinti vételár megfizetésére. E körben hivatkozott a beavatkozó a Kúria BH2001. 62. számú eseti döntésére azzal, hogy attól az elsőfokú bíróság a Pp. 365. § (4) bekezdésében foglaltakat megsértve, indokolás nélkül eltért. A szerződéseket tehát arra használták fel törvényes képviselői, illetve az általa tulajdonolt és/vagy képviselt, továbbá érdekkörébe tartozó cégek, hogy a beavatkozóval szemben igényérvényesítési jogalapot teremtsenek.

III.3.

[48] A jogszabályba ütközés tekintetében a beavatkozó azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság lényegében nem vizsgálta a Hpt. feltételeinek teljesülését, ahogy azon érvelését sem, miszerint az engedményezési szerződés nem csupán azért érvénytelen, mert sérti a Hpt. 3. § (1) bekezdését, hanem azért is, mert a Csódtv. 34. § (2) bekezdésének és 36. § (1) bekezdésének a megkerülését célozta. Kifejtette, a Hpt. a 3. § (1) bekezdésébe ütköző jogügyletek vonatkozásában nem fogalmaz meg egyéb jogkövetkezményt, így az abba ütköző vagy annak megkerülésével kötött szerződések esetében továbbra is a Ptk. érvénytelenségre vonatkozó szabályai alkalmazandók. A másodfokú eljárásban ezért vizsgálni kell, hogy megvalósult-e az üzletszerű követelésvásárlás, amivel kapcsolatban utalt az MNB által közzétett felügyeleti álláspontra. A jogszabály megkerülésére vonatkozó álláspontra körében kifejtette, hogy a leplezni kívánt cél az volt, a felperes a Csódtv.-ben foglalt fenti szabályokat megkerülje, továbbá, hogy a hitelezői érdekek védelmének alapelveivel (Csódtv. 1. § (3) bekezdés) ellentétes módon juttassák az alperes tulajdonába a követeléseket, hogy ott az alperessel azonos érdekeltségi körbe tartozó kör a fizetőképes beavatkozó vagyonelemeit megszerezhesse.

III.4.

[49] A negyedleges kereset tekintetében a beavatkozó egyetértett azzal, hogy olyan esetekben, amikor a jóerkölcsbe ütközés miatti semmisséget megalapozó tényállás a Csódtv. 40. § (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott tényállással azonos, akkor többlettényállási elemek megállapítása szükséges. Állította azonban, hogy az adott esetben ezek fennállnak. Ekként értékelendő a felperes ügyvezetőjének és az alperesnek (alperesi ügyvezetőnek) a bizalmi kapcsolata, amelyből a felperes gazdasági helyzetére vonatkozó belső információk ismerete is következett (mint például alperesi ügyvezető hozzáférési joga a felperes bankszámláihoz); továbbá az engedményezési szerződések összejátszással történő eltitkolása. Az alperes ezen összefonódást a jelen eljárásban egyszer sem vitatta, sőt az alperesi törvényes képviselő azt személyes meghallgatása során kifejezetten megerősítette.

[50] Az elsőfokú ítélet által hivatkozott BH2017. 233. számon közzétett ítélet ugyanakkor eltérő tényállás alapján született. Ahhoz képest a jelen eljárásban a Csódtv. 40. § (3) bekezdésének egyetlen feltétele sem teljesül, a felperes ugyanis két, kapcsolt vállalkozásnak nem minősülő cég közötti jogügylet kapcsán hivatkozott a törvényes képviselők közötti kapcsolatra. Az ügy sokkal inkább a Fővárosi Ítéltábla ÍH2013. 35. számú döntését megalapozó tényállással rokonítható, ahol az került jogerősen rögzítésre, hogy az összefonódás olyan bizalmi kapcsolatot is jelent, amelyből a felperes gazdasági helyzetére vonatkozó belső információk ismerete következik; ez a szerződés fedezetelvonó hatásával együtt már megalapozza annak nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközés miatti semmisségét.

[51] Hivatkozott a fellebbezés a Kúria Pfv.20.162/2019/5. és Gfv.VII.30.329/2014/13. számú ítéleteire, utóbbival kapcsolatban arra, hogy az alperes az engedményezési szerződés tárgyát képező követelések megszerzéséhez szükséges anyagi eszközökkel nem rendelkezett. A felperes a cég2 részére sosem fizette meg a 125.000.000 forintot, amely megfizetésének vállalása alapján került sor az engedményezési szerződés szerinti ellenérték „betudására”. A Kúria Pfv.21.399/2014/5. számú ítéletére utalva pedig arra mutatott rá a beavatkozó, hogy a jelen perben sem készpénzköveteléssel léptek fel a felperessel, a céljuk az engedményezési szerződésben megjelölt követelések kapcsán annak biztosítása, hogy azt jogosulatlan fél (az alperes) ne tudja érvényesíteni figyelemmel arra is, hogy a felperes azokat már beszámította. Következésképpen a jelen eljárásban valójában eleve vizsgálni sem kellene, hogy többletfeltételek állnak-e fenn a Csódtv. 40. §-ban foglaltakhoz képest, mivel az a perbeli követelésre nem is vonatkozik. Ezt meghaladóan a jelen esetben is az engedményezési szerződést aláíró törvényes képviselők mindegyike tisztában volt a felperes pénzügyi helyzetével, fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetével és azzal, hogy a vagyona gyakorlatilag kizárólag az engedményezési szerződéssel (és további hasonló engedményezési szerződésekkel) érintett követelésekből áll. A Legfelsőbb Bíróság Gfv.30173/2010/5. és Gfv.30.103/2007/6. számú határozatai alapján többlettényállási elemként hivatkozott a beavatkozó arra, hogy az alperesi ügyvezető a felperes működéséről olyan információkkal rendelkezett, amelyekkel más hitelezők nem, és arra is, hogy az engedményezési szerződés megkötésekor a felperesnek már kifizetetlen számlái voltak, sőt valójában már fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt (az elsőfokú bíróság 2015 elején már meg is állapította a felperes fizetéseképtelenségét, csak a felperesi fellebbezés folytán került később sor annak kihirdetésére). Végül a BH2015.5.127. számú eseti döntést párhuzamba állítva azt

emelte ki, hogy a szerződés éveken át rejtve maradt, ami egyetlen indokkal magyarázható: törvényes képviselői és az alperes maguk is tudták, hogy a Csődtv. 40. §-a alapján megtámadható, az adós vagyont csökkentő ügylet, és így akarták elkerülni a jogérvényesítést. Ez a család szándék szintén többlettényállási elem.

III.5.

[52] A felperesi beavatkozó az ötödleges kereset tekintetében állította, a felperes elállása maradéktalanul megfelelt a Csődtv. 47. § (1) bekezdésében foglaltaknak, mert annak értelmében a felszámoló általi elállás egyetlen feltétele, hogy a felek egyike sem teljesített még szolgáltatást. Az elsőfokú eljárás során a felperes állította, hogy kifizetések nem történtek, alperes pedig megalapozatlanul – és érdemi bizonyíték nélkül – hivatkozott a teljesítésre, majd érvelése tarthatatlanná válásával a beszámítással történő teljesítésre. Az engedményezési struktúra és a teljesítés megtörténte ugyanakkor a korábbiakban részletezettek szerint azon túl, hogy életszerűtlen, még csak nem is bizonyított. Azaz, mind a mai napig nem igazolt – mivel teljesítés vélhetően nem is volt –, hogy az alperes részéről történt volna teljesítés az engedményezési szerződéseknek megfelelően. A fentiekből is következik, hogy tévesen hivatkozik az elsőfokú bíróság arra, hogy teljesítésre került a szerződés. Amennyiben ugyanis a szolgáltatás ellenszolgáltatás nélkül marad, úgy nem tekinthető teljesítettnek maga a szolgáltatás sem, hiszen a szerződés teljesedésbe menésének alapvető polgári jogi előfeltétele a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás teljesülése, amelyre a fentiekben kifejtettek szerint nem került sor.

III.6.

[53] A beavatkozó – hatodlagosan – az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a Pp. 346. § (5) bekezdésének megsértése miatt kérte, mert az elsőfokú bíróság elmulasztotta indokolni egyes bizonyítékok mellőzését. E körben a cég2 és a cég1 kapcsán benyújtott okirati bizonyítékokra utalt azzal, hogy az elsőfokú ítélet érdemi indokolásában csupán a cég2-vel foglalkozott és még csak említést sem tett a cég1 szerepéről. Arra sem tért ki, hogy a cég2-t és a kapcsolódó ügyleteket miért tartja irrelevánsnak a jogvita eldöntése szempontjából. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság elmulasztott döntést hozni az utólagos bizonyítási indítványokról. Az előzményi megismételt eljárásban ugyanis a felperes a Pp. 220. § a), b), illetve e) pontjai alapján csatolta a 2023. október 16. napján kelt, 1.B.236/2019/371-I. sorszámú büntető ítéletet, amelyben a Fővárosi Törvényszék törvényes képviselőt, valamint tanúl bűnösnek találta: törvényes képviselőt bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében, valamint bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében; tanúl bűnsegédként elkövetett csalás büntette kísérletében, folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében, valamint 2 rendbeli, egy esetben bűnsegédként, egy esetben folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében. Ezen utólagos bizonyítási indítványt annak érdekében nyújtotta be, hogy törvényes képviselői nyilatkozatát, valamint tanúl tanúvallomását, a közjegyző előtt tett nyilatkozata hitelességét, illetve valóságtartalmát megkérdőjelezze, hiszen mindkét személyt olyan bűncselekmények miatt ítélték el, amelyek éppen a szavahihetőségüket érintik. A büntető ítélet alkalmas arra, hogy az elsődleges keresetet bizonyítsa, illetőleg az azt bizonyító körülmények között kerüljön értékelésre, másrészt az alperes által lefolytatott bizonyítás, bizonyítás eredményének, illetve az ekként keletkezett bizonyítási eszközök cáfolatára szolgál. Az utólagos bizonyítás feltételei fennálltak, ennek ellenére az elsőfokú bíróság indokolás nélkül figyelmen kívül hagyta az indítványt. Végül a fellebbezés azzal is érvelt,

hogy az elsőfokú bíróság mellőzte a Kúria közzétett határozatától történt eltérések indokolását (Pfv.VII.20.162/2019/5., Gfv.VII.30.329/2014/13., Pfv.I.21.399/2014/5., BH2015.5.127.).

III.7.

[54] A beavatkozó álláspontja szerint az elsőfokú ítélet a kereset teljes elutasítása esetén is jogsértő módon kötelezte őt és a felperest az alperes perköltségének egymás közt egyenlő arányban történő megtérítésre, ugyanis nem önálló beavatkozó. Nincs olyan jogviszonya az alperessel, amire vonatkozóan fennállna a perben hozott ítélet anyagi jogerőhatása, ezért a Pp. 90. § (2) bekezdése irányadó, ahogyan azt egyébként helyesen az elsőfokú ítélet is rögzítette. A beavatkozás miatt viszont akkor merül fel perköltség, ha van a pernyertes fél perköltségének egy olyan elkülöníthető része, amely kizárólag a beavatkozás miatt merült fel, ilyet pedig sem az alperes, sem az elsőfokú ítélet nem rögzített, így a perköltség viselésére kötelezésének nincs helye.

IV.

[55] A fellebbezési ellenkérelem az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes indokai folytán.

[56] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozott, semmilyen anyagi vagy eljárásjogi szabálysértés nem történt, a 14.Gf.40.063/2024/8/I. számú végzésben megfogalmazott követelményeknek is eleget tett az elsőfokú bíróság.

[57] Az indokolási kötelezettség körében utalt arra, hogy az indokolásnak – a fél többirányú érvelése esetén is – csak azt a jogi okfejtést kell tartalmaznia, amelyik választ ad a felek felvetéseire, vagyis amely a rendelkező részbe foglalt döntéshez vezetett [Kúria Pfv.II.21.460/2021/7., 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, 3330/2020. (VIII. 5.) AB határozat]. Az elsőfokú ítélet mind a felperes által felajánlott közvetlen, mind a közvetett bizonyítékokat megvizsgálta, azokat egyenként és összességében is értékelte a perbeli szerződés létrejötte és érvényessége kapcsán. Hivatkozott e körben a felperes által indított további eljárásokban született határozatok tartalmára is (Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.205/2021/8/II., 10.Gf.40.393/2022/13.).

[58] A büntetőeljárás eredményeként született ítélet értékelésének hiányával összefüggésben kiemelte, hogy nem elég kétséget, bizalmatlanságot ébreszteni az egyes személyek (törvényes képviselő1, tanú1) szavahihetőségével kapcsolatosan, hanem az egyes, felperesi oldal állítása szerinti jogszerűtlen eljárásokat egyenként és kifejezetten bizonyítani kell. Az utólagos bizonyítási indítvány nem erre vonatkozott, azt a felperes csupán törvényes képviselő1 nyilatkozata, tanú1 tanúvallomása, közjegyző előtt tett nyilatkozata valóságtartalmának megkérdőjelezésére tartotta alkalmasnak. Általános szavahihetőségi kérdésből azonban konkrét, valamely perbeli kérdésben következtetés nem vonható le. A Pp. 268. §-ának (1) bekezdése, valamint 279. §-ának (1) bekezdése értelmében is a perben

jelentős tényekre vonatkozó, azok megállapításához felhasználható bizonyítékok relevánsak a perben. Ezért a Pp. 220. §-ának (1) bekezdésének b) pontja szerinti feltétel nem teljesült, az utólagos bizonyítás feltételei nem álltak fenn. A fellebbezésben hivatkozott, jogkérdésben történő eltéréssel kapcsolatban kiemelte, hogy a BH2001.2.62. számú eseti döntés nem precedensképes, a BH2015.5.127. számú határozat pedig eltérő tényálláson alapul, míg a beavatkozó által megjelölt precedensképes határozatokkal kapcsolatban előadta, hogy az azokban foglaltakra nem is hivatkozott ítéletében az elsőfokú bíróság, így e körben indokolási kötelezettség sem terhelte.

[59] A perköltség viselésével összefüggésben rámutatott, hogy a beavatkozó a Pp. 90. § (2) bekezdésének megfelelően, függő beavatkozóként, külön költségösszegben, személyenként került marasztalásra. Az elsőfokú ítélet csökkentette az elkülöníthető perköltségrészt, mivel a beavatkozó a per során aktívabb szerepet játszott a felperesnél, vagyis a perköltség oroszlánrészét, megközelítőleg legalább annak 90%-át kellene viselnie.

[60] Anyagi jogi jogszabálysértés nem történt, e körben az általa korábban előadottakat fenntartva osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját.

V.

[61] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta felül.

[62] A felperes fellebbezésében az alapul szolgáló indokok kifejtésével egyértelműen megjelölte, hogy jogorvoslati kérelme elsődlegesen, illetve eshetőlegesen mire irányul, ezért az ítéltábla ennek megfelelő sorrendben vizsgálta a fellebbezésében foglaltakat.

VI.

[63] Az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben vizsgálva megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

VI.1.

[64] Az ítéltáblának abból kellett kiindulnia, hogy a fellebbezési eljárásban is érvényesül a felek rendelkezési joga [Pp. 2. § (1) bekezdés]. A Pp. 370. § (1) bekezdésének lényege, hogy a másodfokú bíróság a felülbírálati jogkörét főszabályként csak a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolhatja, ilyen korlátnak minősülnek a Pp. 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. A másodfokú bíróság tehát nem terjeszkedhet túl a fellebbezési kérelmen és – a reformatio in peius elvéből következően – az elsőfokú ítéletet a fellebbező fél hátrányára nem is változtathatja meg akkor, ha az ellenfél az ítéletnek a fellebbező félre vonatkozó részét fellebbezéssel, vagy csatlakozó

fellebbezéssel nem támadta meg. Ez nyilvánvalóan vonatkozik az elsőfokú ítélet tényállásában és indokolási részében foglaltakra is.

[65] A felülbírálat terjedelmét arra is figyelemmel kellett meghatározni, hogy az elsőfokú eljárásban előadottak a felülbírálat terjedelmét nem érintik, ha a fellebbezés, illetve a fellebbezési ellenkérelem csak általános jelleggel utal azok fenntartására. A másodfokú bíróság ugyanis nem az elsőfokú eljárást ismétli meg, a fellebbezésnek pedig szükségszerű tartalmát képezik a Pp. 371. § (1) bekezdés d) pontjában előírtak, azaz annak a konkrét megjelölése, hogy az elsőfokú bíróság eljárása vagy döntése a fellebbező álláspontja szerint milyen jogszabályt sért és mennyiben. A másodfokú eljárás célja a fellebbezésben megjelölt és ténylegesen megvalósult eljárási szabálysértésnek vagy az elsőfokú bíróság esetlegesen megalapozatlan vagy téves döntésének a korrigálása. Ehhez a fellebbezésnek tartalmaznia kell egyértelműen, hogy a fellebbező a döntésből, az annak alapjaként megállapított tényállásból és az elsőfokú bíróság jogi indokolásából mit és mennyiben sérelmez.

[66] A fentieknek adott esetben elsődlegesen az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás tekintetében van jelentősége, mert a fellebbezés – tartalma szerint – arra is irányult, hogy a másodfokú bíróság az anyagi jogi felülbírálat körében a Pp. 369. § (3) bekezdés a) és c) pontja alapján a bizonyítás eredményét minősítse okszerűtlennek, és ennek alapján a tényállást módosítsa, illetve egészítse ki, és a megállapított tényekből vonjon le az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést.

[67] Az elsőfokú bíróság a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényként állapította meg a következőket: a felperes és a beavatkozó szerződéses kapcsolatát; a 2014. február 21-én kelt engedményezési szerződés létrejöttét és ezen a napon az értesítés kiállításának megtörténtét; az elsőfokú ítélet jogi indokolása szerint azt, hogy a beavatkozót ténylegesen csak 2017. január 5-én értesítették; a felperesi beavatkozó ellen indult felszámolási eljárásban az alperes akként nyilatkozott, hogy úgynevezett csendes engedményezés történt és szándékosan nem értesítették a kötelezettet; az engedményezés nem szerepelt a felperes 2014-es és az alperes 2014-es, 2015-ös közzétett beszámolójában; az ellenkérelemben foglaltak szerint a cég1 és a felperes közötti kölcsönszerződést, valamint annak biztosítékait, a cég2-vel kötött kölcsönszerződéseket, a háromoldalú megállapodás létrejöttét a felperes, a beavatkozó és a cég2 között, a 2015. október 16-i engedményezést; a felperes felszámolására vonatkozóan a kérelem benyújtásának, az elrendelésnek és a felszámolás kezdetének időpontját; a felszámoló által történt elállás tényét; a peres felek tagjainak és képviselőinek személyét és azt, hogy a felperes bankszámlái felett törvényes képviselő1 önállóan, törvényes képviselő2 pedig meghatalmazottként jogosult volt rendelkezni; továbbá a felszámolási eljárás során az iratok átadására, átvételére vonatkozó adatokat.

[68] Az alperes sem az elsőfokú bíróság döntését, sem annak indokolását nem támadta, míg a beavatkozó fellebbezésében vitatta az elsőfokú ítélet tényállásából – a per tárgyát képező engedményezési szerződés létrejöttének időpontja és eltitkolt jellege mellett –, az alperesi ellenkérelemben előadott szerződéses rendszerre vonatkozó megállapításokat: az

alperesi ellenkérelem részét képező szerződések tekintetében vitatta azok létrejöttét, illetve a megállapodások teljesülését. Lényegében nem változtatott a korábbi másodfokú eljárásban – kifejezett bírói kérdésre – előadott állásponton, hogy a cég1 és a cég2 által megkötött szerződések és a háromoldalú megállapodás tényként való rögzítése nem szükséges, nem ez a ténybeli alapja a keresetnek (14.Gf.40.042/2023/9. számú jegyzőkönyv 2. oldal).

[69] Az elsőfokú bíróság jogi indoklásában azt állapította meg, hogy az ellenkérelemben foglalt, az engedményezés alapját képező szerződéseknek az alperes által állított észszerű gazdasági célt követő láncolata nem teljesen követhető nyomon; nem egyértelmű, hogy ezekbe az engedményezés miként illeszkedett tekintettel arra, hogy sem a szerződésekben hivatkozott összegek, sem az egyéb biztosítékok rendszere nem áll teljesen összhangban egymással; nem látszik világosan, hogy az engedményezés és a hozzá kapcsolódó jogügyletek eredményeként milyen jogszerű vagyonomozgás következett be.

[70] Az elsőfokú bíróságnak az ellenkérelemben állított szerződésrendszerre vonatkozó fenti megállapításait az alperes fellebbezéssel, csatlakozó fellebbezéssel nem támadta, ezért az ítéltábla ezeket nem bírálhatta felül. Ha viszont a megjelölt szerződések közötti láncolat nem követhető nyomon, nem állapítható meg, miként illeszkedik közéjük a per tárgyát képező engedményezés, és az sem, hogy azok alapján milyen vagyonomozgás történt, akkor mindebből az következik, hogy az alperes kapcsolódó érvelése az engedményezés gazdasági megalapozottságát, észszerűségét, az engedményezésnek az okirat szerinti keltezés időpontjában való létrejöttét nem támasztja alá. A kereset alapjául szolgáló tényállásnak ugyanakkor az alperes által hivatkozott szerződésrendszer nem része.

[71] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásából mellőzi a cég1-vel és a cég2-vel kötött kölcsönszerződésekre és az ezekhez kapcsolódó szerződésekre, az érintett ingatlanokra vonatkozó ténymegállapításokat; a 2015. október 16-i felperesi nyilatkozatot a beavatkozóval szembeni követelés cég2 részére történt engedményezésére, valamint a 2015. június 27-i háromoldalú megállapodás létrejöttére vonatkozó megállapításokat.

[72] A beavatkozó fellebbezése – azon elsődleges állításhoz kapcsolódóan, hogy az engedményezési szerződés 2015. november 20-át, a felszámolási eljárás közzétételét követően került aláírásra – további, "az ügy szempontjából releváns" tényként jelölte meg, hogy a felperesi társaság anyagi helyzete 2014-ben folyamatosan romlott és az év második felére fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe került. Ezt meghaladóan a fellebbezés jogi indokai között is voltak tényállítások, de ezeket az ítéltábla nem vehette figyelembe, mert a beavatkozó a másodfokú tárgyaláson kifejezett kérdésre úgy nyilatkozott, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megváltoztatását csak az engedményezési szerződés visszadátumozása és eltitkolása tekintetében kéri.

[73] Mindezek alapján a másodfokú eljárásban az ítéltáblának a szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló kereset tekintetében azt kellett és lehetett vizsgálnia, hogy a fentiek szerint megállapított tények alátámasztják-e azon elsődleges tényállítást, mely szerint az engedményezési szerződés 2015. november 20. után, vagyis a felszámolás kezdő időpontját követően került aláírásra. Ebben az esetben vezethetett eredményre ugyanis az az érvelés, hogy a felperes törvényes képviselőjeként törvényes képviselő már nem tehetett a felperes vagyonára vonatkozó szerződéses nyilatkozatot, ezért a megállapodás nem jött létre.

[74] Ebben a körben a kereset és a fellebbezés érvelése is lényegében azon alapult, azt tekintette „központi kérdésnek”, hogy a visszadátumozás az aláírók érdekében állt figyelemmel arra, hogy a felperes gazdasági helyzete 2014-ben folyamatosan romlott, a megállapodás valójában a hitelezők követeléseinek fedezetére szolgáló vagyon elvonására irányult, ezért az elsőfokú bíróságnak mindezek alapján abból kellett volna kiindulnia, hogy sem maga az engedményezési szerződés, sem pedig az aláírók aláírási időpontra vonatkozó nyilatkozata nem bír bizonyító erővel (fellebbezés 33. pont). A fentieknek valamennyi kereseti kérelem vonatkozásában döntő jelentősége volt, mert mindegyik esetben a felek ezen szándéka, érdekeltsége volt a felperesi jogi érvelés kiindulási pontja.

[75] A beavatkozó azonban a felperes 2014-es, illetve ezt követő gazdasági helyzetére, vagyonára, a hitelezői igények nagyságára, az azok kielégítésére szolgáló vagyonra, illetve az érintett személyek és gazdasági társaságok közös érdekére, kapcsolatára, összefonódására a fellebbezésben konkrét tényállításokat nem tett, ebben a körben az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás kiegészítését nem is kérte. Ezt meghaladóan a fellebbezés önmagában is ellentmondásos volt azáltal, hogy a beavatkozó a releváns tények között azt állította, hogy a felperes 2014 második felére került fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetbe (fellebbezés 2. pont), később, a jogi indokolásában viszont már azt, hogy az engedményező már az engedményezési szerződés állítólagos megkötési időpontjában, vagyis 2014. február 21-én is fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, amit az alperes mint engedményes is tudott [fellebbezés 53. old. 145. (v) pont].

[76] Mindezekre tekintettel az ítéltábla a felülbírálati jogkör korlátai között a szerződést kötő, illetve aláíró személyek érdekeltségére vonatkozó tényekkel nem is egészíthette ki a tényállást. Ilyen módon nem csak az alperes által állított és a tényállásból mellőzött szerződésrendszert, hanem a beavatkozó által állított érdekeltségi viszonyokat sem lehetett értékelni annak vizsgálatakor, hogy az engedményezési szerződés mikor jött létre a felek között. Abból kellett tehát kiindulni, hogy a szerződésnek a peres felek által – különbözően – megjelölt célját sem a felperes, sem az alperes nem bizonyította.

VII.

[77] A fentiek szerint részben módosított tényállásra is tekintettel az elsőfokú bíróság érdemi döntése helyes, az ítéltábla annak jogi indokolásával is egyetértett.

VII.1.

[78] Az elsődleges keresetet tekintetében az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy az okirat közvetlen bizonyítékként a felperes állítását nem támasztja alá. Az ítéltábla a Kúria precedensértékű határozata alapján annyiban pontosítja az elsőfokú bíróság indokolását, hogy a teljes bizonyító erejű magánokirat csak azt bizonyítja, hogy az okirat aláírója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, de önmagában a benne szereplő tények valóságát nem bizonyítja. Az okirat keltének megjelölése a nyilatkozat része, a teljes bizonyító erejű magánokirat az okirat keltezéséhez nem fűzi a valódiság véelmét (Kúria Gfv.I.30.053/2024/10. [96] bek.). Ettől függetlenül az okiratban rögzített időponttól eltérő szerződéskötési időpontra a felperes és a beavatkozó hivatkozott, ők állították azt, hogy a szerződéskötés időpontja csak 2015. november 20. utáni lehetett. Nekik állt érdekükben, hogy a bíróság az elsődleges keresetet megalapozó ezen tényt valósnak fogadja el, ezért a Pp.-ben rögzített főszabály [265. § (1) bekezdés] szerint őket terhelte ennek a ténynek a bizonyítása és a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének következménye is az ő terhükre esett (Kúria Gfv.I.30.053/2024/10. [95] bek.).

[79] Ezt meghaladóan az ítéltábla ebben a körben utal az elsőfokú ítélet helyes indokaira az írásszakértő és az okmányszakértő szakvéleményének értékelésére is kiterjedően. A beavatkozó érvelése – mely szerint a szakértők csak azt mondták ki, hogy a tudomány mai állása szerint rendelkezésre álló szakértői módszerekkel nem állapítható meg a keltezés időpontja, és ebből az is következik, hogy az aláírás keletkezhetett a keltezéstől eltérő időpontban is –, azért súlytalan, mert nem támasztja alá, hogy a szerződés 2015. november 20. után jött létre. A szakértő4-féle szakvélemény megállapításait pedig helyesen nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság. Az utólagos bizonyításhoz a Pp. 373. § (3) bekezdésében foglalt feltétel, az önhiba hiánya nem is volt vizsgálандó feltétel ezzel kapcsolatosan, mert a Pp. 302. § (5) bekezdése értelmében a kirendelt szakértő alkalmazását követően már nem volt lehetőség ugyanazon szakkérdés vonatkozásában magánszakértő alkalmazására. Ezt az alperes helyesen fejtette ki a fellebbezési ellenkérelmében.

[80] Az ítéltábla a közvetett bizonyítékok értékelése tekintetében is osztja az elsőfokú bíróság indokolását, mert az okszerűen és logikusan jutott arra a következtetésre, hogy az engedményezésre szóló értesítés időpontja, a gazdasági esemény könyvelésben való rögzítésének elmaradása és a felperes által hivatkozott egyéb körülmények sem bizonyítják azt, hogy az engedményezési szerződés 2015. november 20-a után jött létre, ezért e tekintetben az elsőfokú ítélet felülmérlegelésére nem volt lehetőség. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel mutat rá csak az ítéltábla a következőkre.

[81] A beavatkozó érvelését, amely szerint az engedményező már az engedményezési szerződés állítólagos megkötési időpontjában is fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, amit az alperes mint engedményes is tudott, és nincs olyan jogszerű indok, ami az engedményezés évekig tartó eltitkolását, visszatartását indokolta volna, továbbá azt az – egyébként csak feltételezésként előadott – állítást, hogy törvényes képviselő1 megpróbálta „kimenteni”, a hitelezők elől elrejtetni a felperesi vagyont, azért nem lehetett a javára értékelni a másodfokú eljárásban, mert a felperes fizetéseképtelenségére vonatkozó állítását, vagyoni

helyzetét, a hitelezők követelését erre irányuló tényállítások és az elsőfokú ítélet szerinti tényállás kiegészítésére irányuló kérelem hiányában nem lehetett megállapítani.

[82] Az engedményezésről történt értesítés időpontjából (2017. január 5.), abból, hogy a felek az engedményezést eltitkolták, illetve abból, hogy az a közzétett beszámolókból nem szerepelt, az elsőfokú bíróság által helyesen kifejtettek szerint nem következik, hogy az engedményezés a felszámolás kezdő időpontja után történt. Amennyiben megállapítható lett volna, hogy az engedményezés a vagyon kimentését szolgálta és annak eltitkolására pedig azért került sor, mert a felszámoló általi igényérvényesítést szerették volna megakadályozni a felek, akkor sem következik ezen körülményekből szükségszerűen, hogy az engedményezési szerződést nem akkor kötötték, amikor törvényes képviselő még rendelkezhetett a felperes vagyona felett.

[83] Az alperes, a törvényes képviselők, illetve a tanúk nyilatkozatainak ellentmondásosságát lényegében értékelte az elsőfokú bíróság, mert a felperes előadásának megfelelően állapította meg, hogy az alperes által az engedményezés alapjaként előadott szerződésrendszer, gazdasági események észszerűsége, megvalósulása nem bizonyított, és azt is, hogy az engedményezésről szóló értesítés csak a felperes által megjelölt időpontban történt. Ebből, vagyis az alperes által előadottak cáfolatából azonban szintén nem következik, amit a beavatkozó állít, hogy nem létezhetett még a szerződés a felszámolás kezdő időpontját megelőzően különös tekintettel arra, hogy a fentiekben kifejtettek szerint az sem volt megállapítható, hogy a szerződést a felperes és a beavatkozó által megjelölt célból kötötték a felek. A kereset megalapozottságához tehát a felperesnek és a beavatkozónak a saját tényállítását kellett volna bizonyítania, amihez nem elégséges az alperesi tényállítást alátámasztó tanúvallomások, előadások kétségbe vonása.

[84] A másodfokú bíróság utasításának megfelelően az elsőfokú bíróság összességükben is értékelte a felperes és a beavatkozó által előadott tényeket és körülményeket. Helyesen jutott arra a következtetésre, hogy ilyen módon sem állapítható meg, hogy az engedményezési szerződést a felperes és a beavatkozó által állított időpontban kötötték.

VII.2.

[85] A másodlagos kereset tekintetében szintén utal az ítéltábla az elsőfokú ítélet helyes indokolására.

[86] Abból csak – a Kúria Gfv.I.30.053/2024/10. számú, precedensértékű határozatára is hivatkozva – azt emeli ki, hogy ha a szerződő felek szándéka a vagyonátruházásra vonatkozóan valós, a szerződésük nem lehet színlelt, a szerződés mögötti leplezett szerződés érvényességét pedig önállóan kell megítélni. A perben a felperes és a beavatkozó a felek közös engedményezési szándékát nem vonta kétségbe, hanem éppen a szerződés vagyonkimentést célzó, azt eredményező kívánt joghatására hivatkozott. Ilyen módon a szerződést magát nem, csak annak keltezését tartotta színleltnek. Azt állította, hogy a felek a

szerződéssel el kívántak térni, hogy a beavatkozóval szembeni követelés az egyik társaság vagyonából a másik társaság vagyonába kerüljön, azaz a felek a szerződéssel ennek nem csupán a látszatát akarták kelteni, hanem a felperes nyilatkozata szerint is át akarták menteni a követelést a fizetéseképtelenné vált felperestől a „baráti cégcsoporthoz”. Mindezekre tekintettel a szerződés nem volt akarathibás, azaz nem színlelt.

[87] A fellebbezés – a fentiekben már szintén kifejtettek szerint – semmilyen konkrét és az ítéltábla által vizsgálható tényállítást nem tett, ezért a másodfokú bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy tényként állapítsa meg a fellebbezésekben hivatkozott "kapcsolt" vállalkozások fennálltát, azok tulajdoni viszonyait, a "vagyonátrendezést" és a fedezetelvonást, ezek pedig alapját képezték a felperes és a beavatkozó színleltséggel kapcsolatos, a fellebbezésben ismételtén kifejtett érvelésének is. Mindezekre tekintettel az ítéltábla ebben a körben a fellebbezés további kifogásait nem is vizsgálta.

VII.3.

[88] A harmadlagos keresettel kapcsolatosan az ítéltábla csak utal az elsőfokú ítélet helyes indokaira, azokat megismételni nem kívánja. A fellebbezéssel előadottakra tekintettel csak arra mutat rá, hogy az elutasítás helyes indoka folytán nem volt szükség az üzletszerű követelészárlás kapcsán előadottak vizsgálatára. A Csódtv. 34. § (2) bekezdésében és 36. § (1) bekezdésében foglaltak megkerülésének megállapítását pedig a másodfokú eljárásban figyelembe vehető tényállás sem alapozza meg.

VII.4.

[89] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi indokolásával lényegében a negyedleges kereset tekintetében is egyetértett. A fellebbezés sem vitatta, hogy a szerződés jóerkölcsbe ütköző jellegének megállapításához a Csódtv. 40. § (1) bekezdésébe foglalt törvényi tényálláshoz képest eltérő, vagy többlettényállási elem szükséges.

[90] A Csódtv. 40. § (1) bekezdés a) pontja akként rendelkezik, hogy a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított 1 éves jogvesztő határidőn belül a hitelező – vagy az adós nevében a felszámoló – a bíróság előtt keresettel megtámadhatja az adósnak a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző öt éven belül és azt követően megkötött, az adós vagyonának csökkenését eredményező szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha az adós szándéka a hitelező vagy a hitelezők kijátszására irányult, és a másik fél erről a szándékról tudott vagy tudnia kellett.

[91] Az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a per adatai nem támasztják alá olyan többlettényállási elem fennállását, amely lehetővé tenné a szerződés jóerkölcsbe ütközésének megállapítását, e körben helyesen utalt az irányadó gyakorlatra is. Az e körben változatlanul hivatkozott körülmények, a fedezetelvonás, vagyonskimmentés, csalárd szándék, a megvalósításhoz szükséges információk kölcsönös ismerete kifejezetten a jogügylet Csódtv. 40. § (1) bekezdés a) pontja alapján történő megtámadásának feltételeit

takarják. A fentebb kifejtettek szerint bizonyítást nem nyert visszadátumozás is a Csődtv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tényállás elemét képező csalárd szándék keretében értékelendő. Az esetlegesen azonos személy befolyása alatt működtetett gazdálkodó szervezetek közötti szerződéskötés esete szintén a Csődtv. 40. § (3) bekezdése szerint értékelendő körülmény, ahhoz képest többlétevényállási elemet a kereset nem tartalmaz. Ahogyan arra az elsőfokú bíróság is megalapozottan utalt ítéletében, a Csődtv. 40. § (1) bekezdése a jogbiztonság érdekében az ott felsorolt érvénytelenségi okokra hivatkozással a szerződés megtámadhatóságát meghatározott jogvesztő határidőn belül teszi lehetővé. A jogügylet „elrejtése”, az engedményezési szerződés felszámoló előli eltitkolása pedig nem alkalmas arra, hogy azt többlétevényállási elemként értékelve a szerződés jóerkölcsbe ütközését megalapozza.

[92] A perben hivatkozott BH2015. 127. számú eseti döntésben foglaltak azért sem voltak relevánsak a perben rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésekor, mert a jóerkölcsbe ütközés megállapíthatósága körében különös jelentősége lett volna a Csődtv. 40. § (1) bekezdésben foglaltakhoz képest fennálló többlétevényállási elemeknek, vagyis a felek szándékának és a cégek/ügyvezetők közötti érdekeltségi kapcsolatnak. Ezt azonban a fentebb kifejtettek szerint ([76] és [81] bekezdések) nem lehetett egyébként sem vizsgálni a fellebbezés korlátai között. Ennek okán nem volt továbbá jelentősége a fellebbezésben hivatkozott precedensértékű határozatoknak sem, azok ugyanis olyan, az adott perben bizonyítást nyert tények és körülmények alapján találták megállapíthatónak az érvénytelenségi ok fennálltát, amelyek a perbeli esetben nem voltak vizsgálhatók: az elérni kívánt cél, a hozzátartozói kapcsolat fennállta, érdekeltségi kör, az ellenérték tekintetében az anyagi eszközök rendelkezésre állása, a kapcsolódó szerződések rendszere.

VII.5.

[93] Az ötödleges kereset tekintetében az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, mely szerint a felperes által hivatkozott Csődtv. 47. § (1) bekezdése alapján az elállás nem volt jogszerű. Az a törvényi feltétel, hogy a felek egyike sem teljesített, nem teljesült, mert az engedményezésre vonatkozó szerződés megkötésével a követelést átruházó személy teljesített, a követelést átadta. Nem a szerződés "teljesedésbe menésének", valamennyi fél teljesítésének volt tehát jelentősége, hanem annak, hogy egyikük – adott esetben a felperes – részéről a teljesítés megtörtént-e. Megjegyzi az ítéltábla, hogy miután az engedményezésre vonatkozó szerződés a megkötésével egyidejűleg teljesedésbe is megy, ezért a felszámolási eljárás közzététele előtt kötött ilyen szerződésnek a felszámoló részéről történő felmondása is kizárt (BH1993. 446.).

VIII.

[94] Tévesen állította fellebbezésében a beavatkozó, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az indokolási kötelezettségét, továbbá, hogy az utólagos bizonyítás elrendelésének hiánya önmagában indokolja az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a Pp. 381. §-ában foglaltakra alapítottan csak akkor kerülhet sor, ha történt olyan, az ügy érdemi eldöntésére kiható lényeges szabálysértés, amely az elsőfokú eljárás megismétlését vagy kiegészítését tenné szükségessé.

[95] A fentebb kifejtettek szerint azonban az elsőfokú bíróság a tényállást a perben érvényesített igény eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta, a rendelkezésre álló adatok alapján a kereset elbírálható volt. A fellebbezési kérelemben foglaltakkal szemben olyan eljárási szabálysértés nem történt, amely az ügy érdemi eldöntésére kihatott volna és az elsőfokú eljárás megismétlését vagy kiegészítését tenné szükségessé, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a Pp. 381. §-ában foglaltakra alapítottnan az ítéltábla nem látott lehetőséget.

[96] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének is eleget tett, e körben az ítéltábla a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakat osztotta az indokolási kötelezettség terjedelme vonatkozásában. Az elsőfokú bíróság ítéletében részletes választ adott arra, hogy mely tények alapján milyen jogi indokokkal utasította el az egyes kereseteket.

[97] A cég2 és a cég1-re vonatkozó megállapításokat az ítéltábla mellőzte a fentebb kifejtettek szerint, ezért az e körben előadott fellebbezési indokok a hatályon kívül helyezésre irányuló jogorvoslati kérelem körében nem bírhattak jelentőséggel. A Pp. 220. §-a szerinti utólagos bizonyítás mellőzése, illetve a mellőzés indokainak az ítéletben történő rögzítésének elmulasztása sem eredményezhette ugyanakkor az eljárás megismétlését, az érdemi döntés ugyanis nem a büntetőeljárás során született határozattal érintett személyek szavahihetőségén vagy a közjegyző előtt tett nyilatkozatban foglaltak valóságnak való megfelelésén nyugodott, amelyet e bizonyítás cáfolni kívánt, ebből pedig értelemszerűen következett, hogy az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése sem lehet szükséges.

[98] Végül az ítéltábla a már kifejtettekhez képest ([92] bek.) ismét utal arra, hogy a fellebbezésben előadottakkal szemben az elsőfokú bíróság nem tért el jogkérdésben a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett, fellebbezésben megjelölt határozataitól. A perben megállapítható tények és a keresetben előadottak bizonyítottsága hiányában döntött ugyanis a kereset elutasításáról. A kúriai határozatok ugyanakkor a vagyonskimenettel kapcsolatos szerződéssel elérni kívánt célon, a fizetéseképtelenségi (pénzügyi) helyzeten vagy az összefonódás fennállásán, illetve azon nyugodtak, hogy a szerződő fél rendelkezett-e a szükséges anyagi eszközökkel, mely többlettények a perbeli esetben nem voltak megállapíthatók.

IX.

[99] A beavatkozónak a perköltséggel kapcsolatos, a Pp. 90. § (2) bekezdésére alapított kifogása is megalapozatlan volt. A per tárgyát képező engedményezési szerződés létrejötte, érvényessége vagy esetleges megszűnése is érinti a beavatkozónak az alperessel szemben fennálló jogviszonyát, hiszen az engedményezés tárgya az a követelés, amelynek kötelezettje éppen a beavatkozó. A perben hozott ítélet anyagi jogerő hatása tehát kiterjed arra, hogy a kötelezettség az engedményező felperessel vagy az engedményes alperessel szemben áll-e fenn. Erre tekintettel a felperes és a beavatkozó egyetemlegesen történő marasztalásának lett

volna helye a Pp. 90. § (3) bekezdése értelmében, ehhez képest az elsőfokú bíróság személyenként marasztalta ezen feleket a perköltség fele-fele részének megfizetésére. Ebből adódott, hogy a Pp. 90. § (2) bekezdése alapján a perköltség viselésére vonatkozó ítéleti rendelkezés megváltoztatására nem kerülhetett sor, az ugyanis a perbeli esetben nem irányadó, ugyanakkor alperesi fellebbezés, csatlakozó fellebbezés hiányában a perköltség Pp. 90. § (3) bekezdése szerinti megváltoztatása sem volt lehetséges.

X.

[100] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[101] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárás során felmerült költségét a beavatkozó maga viseli, köteles továbbá a Pp. 364. §-a alapján alkalmazandó 83. § (1) bekezdése szerint az alperes másodfokú perköltségének megfizetésére, amely a képvisellet ellátó jogi képviselő munkadíjából állt. Az ítéltábla a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2025. július 8.

Dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

Dr. Vasady Loránt Zsolt s. k.

Dr. Balsai Csaba Zoltán s. k.

bíró

bíró

előadó